

SLOVENSKI SOKOL.

Štev. 1.

V Ljubljani, 25. januarja 1905.

Leto II.

Zgodovina sokolstva.*)

Gojitev sestavnih telesnih vaj je bilo in je zmerom nemamljivo znamenje probujenosti in izobraženosti naroda. Te resnice nikakor niso mogli udušiti hinavski in nedostojni izreki, ki so telovadbo imenovali barbarstvo; zgodovina človeštva najzgovorneje izpričuje njeno ceno in vrednost. Čim bolj se je povzdignila narodna zavest in čim bolj je napredovala izobraženost, tem bolj je vedno rasla ljubezen, je raslo veselje do zavedne in resne gojitve telovadbe, spravljajoč tako duševno, npravstveno veljavo človeka v krasno ravnotežje s telesno njegovo izdatnostjo. In narobe: ko upada izobrazba in narodni duh, se ruši tudi fizično zdravje naroda vsled zanemarjanja vsestranske, plemenite vzgoje telesne.

Zakaj sestavna telovadba, ki gleda na celotni, prosti in enakomerni razvoj vseh moči človeka, zahteva visoko stopnjo inteligence in npravnega prepričanja, nad osebno korist stavljajoč korist potomstva, prospah naroda, da, vsega človeštva.

Zgovorno je razložil to blestečo stran telovadbe grški filozof Lukian v razgovoru Anaharza in Solona**)

besedami: „Ne samo za javne tekme in dobitke, ki jih je moči pri njih doseči, gre pri telovadbi; ampak večjo korist prinaša kakor tekmovalcem tako celi domovini. Drug skupni boj čaka vseh vrljih državljanov in venec pri tem ni niti smrekov niti bršljanov niti oljkov, drug venec je to, ki obsega v sebi vse, kar človeka blaži — svoboda namreč vsakega posameznika in skupne domovine, njeno blaginjo in slavo, ohranitev rodbin in razkošje rodoljubnih slavnosti, izkratka, vse najboljše, kar bi si človek želel od bogov.“

Tako so cenili Grki telovadbo in v dobi, ko so se malone strastno krepili in vadili v svojih gimnazijih, so mojstrske roke Fidijev in Apelov ustvarjale umetniška dela doslej nedosežene lepote, ozarjene od soja božanske poezije, v tej dobi se je povznesel duh grških filozofov v vzdušje najvišjih idealov človeštva, donašajoč odtod neprecenljive zaklade človeškega znanja; v tej dobi se je najpopolneje razcvetla sinovom Helade zlata svoboda in njih domovini slava in moč, varovana pred azijskimi barbari od mogočnih prsi, jeklene pesti in neuklonljivega poguma junaškega moštva.

*) Prirejeno po spisih:

Dr. Jos. E. Scheiner: Dějiny Sokolstva v prvému jeho pětadvacetiletí. 1887.

Vzdělávací odbor Č. O. S.: Rádce sokolský: Dějiny Sokolstva. 1897.

***) Lukian: „Ανάχαρσις ἢ περὶ γυμνασίων“ (Anaharsis ali o telovadbi).

Ko so se iz sanjarskega asketizma in iz surove srednjeveške izprijenosti narodi vračali k dostojnemu življenju, si je med njimi zopet delala pot misel, da se mora posameznik razvijati po prirojeni pravici, pa tudi ker mu dolžnost veleva, da z naravnimi svojimi zmožnostmi in z duševno nadarjenostjo ravna npravno, da varuje pravice, da v svoj in v prospeh drugih teži po dobrem. Kajti kjer so pravice, tam morajo biti tudi dolžnosti, in komur se nalagajo dolžnosti, temu pristojajo tudi pravice. V korist celote torej, v korist naroda in v povzdigo človeštva vobče, je vsakdo dolžan svoje telesne in duševne moči vsestransko negovati in tako braniti lastno svojo svobodo in pravice svoje.

In zategadelj so narodi, kadarkoli so se dvignili v obrambo svojo, na obrambo človeških pravic, državljanske svobode in svoje individualnosti, zmemrom gledali pred vsem na to, da se njih moštvo telesno in duševno razvije in udovrši. Tu je do vse svoje veljave prišla tudi telovadba, to edino in nevarljivo sredstvo, da se ustvari, ohrani in ojači zdravje in čilost telesna. Tu so se k povznašajočemu delu združile navdušene vrste zavedne mladine, blaginjo domovine čislajoče nad korist posameznika.

Tako je k važni in veliki nalogi Jahn poklical nemško turnerstvo, ko se je nemški narod obupno vil v sponah francoske nadvlade; in resnično, imel je dalekosežni uspeh, ki je na veke turnerstvu zagotovil npravno ceno v nemškem narodu. Tako so vzrasla društva ginastov, ko se je Italija ob vaticanskih zidovih oglašala za svojo svobodo, tako so se k ponosnemu geslu „Revanche“ izteptala iz tal vprav

neštevilna društva gimnastov v severni Franciji za osveto užaljene in ponižane Francije. In kjerkoli se narodi vesele vse svobode in razvoja svojih zmožnosti, povsod je tudi telovadbi dodeljena znamenita vloga v narodni vzgoji. Švica in Belgija sta o tem najzgovornejši priči.

Tako je bilo v življenje poklicano tudi slovansko Sokolstvo.

Izvir svoj ima v češkem narodu. Ko se je iz sramotnega robstva dveh stoletij probujeni češki narod jel dvigati k novemu življenju, ko so oslabele češke prsi v prvo zopet zadihale na svežem zraku državljanske svobode, ko je v otrple ude prodrla novo osvežena kri, najdražja to dediščina slavnih minolih vekov, tu se je iznova vzbudilo in uveljavilo češko Sokolstvo.

Probujeni so se Čehi postavili ob bok drugim živečim narodom, po dvestoletnem hlapčevstvu oslabela veja poleg silnih in zdravih dreves. Robstvo češkega naroda je predolgo trajalo, dve stoletji sta prevelik presledek v življenju narodov, da ne bi zapustili očitnega in težko izbrisljivega sledu za seboj. To ni bila probuditev v pomlad, povsod okoli samo uničeno vejevje slovansko, in kamor se oko obrne, sama zaseda in poguba. Sreča, da niso verovali v zdravo češko jedro, da so pustili Čehes opomoči si in osvežiti se na svežem duhu — v domnevi, da je to poslednji dih umirajočega.

Vzravnal pa je češki narod svoje ude in povzdignil je glavo, in glej! že iznova se je vzdignilo orožje nadenj in bojne vrste so se sestopile v njegovo pogubo. Zopet stoji na večnem bojišču v boju za svoj obstanek.

Zategadelj ga probuja sama še ni dovedla do cilja. Titansko delo čeških

genijev se mora dovršiti z železno roko. Češki narod hoče tudi nadalje živeti kot narod, poznavajoč svojo zgodovino, svojo nadarjenost, svoje zmožnosti. To življenje pa si mora predvsem zagotoviti.

Sokolstvo, to je močatost, to je sila, to je življenje. Le močati in silni narod more živeti. Tako izpričuje usoda stvarstva, usoda človeštva. Da ohrani domovino in njeno ljudstvo, se je iznova vzbudilo Sokolstvo, za boj in za zmago mu je bilo vzgojiti telesa in vzbuditi resen zmisel za važno narodno službo. Ne samo da okrepi ude, utrdi mišičje in zveča zdravje, mu je bil cilj, korist posameznika je bila podrejena najvišjemu idealu človeštva,

povzdigi in poplemenitvi življenske moči naroda.

Osnova Sokolstva je bil odziv probujenega češkega duha, izraz bujne težnje, da doseže enakost na splošnem bojišču človeštva. Sokolstvo je imelo k življenju vzbujeni narod tudi nadalje obvarovati pri življenju.

Sokolstva zategadelj ni smatrati za slučajen sad navdušenih dni, ono je moralo biti poklicano v službo naroda, da se ugodi neizogibni, življenski zahtevi naroda, pripravljajočega si trajno bodočnost.

Kar je bilo tu pred Sokolstvom, ni imelo niti moči niti zmožnosti za večje, splošno poslanstvo. (Dalje prih.)

EMIL ZOLA:

O literaturi in telovadbi.*)

Dovoljeno mi bodi, izpregovoriti o predmetu, ki se tiče cele naše generacije, generacije blodnih in histeričnih duhov. Telo mora pri nas shirati kakor za časa največjega mysticizma. Razvnela se že ne samo duša, ampak živci, možganska snov. Meso je postalo preobčutljivo vsled globokih in ponovnih stresov, s katerimi možgani prešinjajo ves organizem. Popolnoma gotovo je, da bolehamo, bolehamo za napredkom. Hipertrofija je to možganov, nervi se razvijajo na škodo mišic, a mišice, oslabele in mrzličaste, že ne vzdržujejo več v moči stroja človeškega telesa. Ravnotežje med snovjo in duhom je porušeno.

Če je še čas, bilo bi dobro pomisliti na ubogo telo. Taka zmaga nervov nad krvjo je odločila o našem

navrstvu, o našem slovstvu, o vsej naši dobi. Preiskati hočem takorekoč samo literarne posledke. Ker je vsako delo dete duha in nekako podobno svojemu očetu, je jasno, da stanje krize ali pa mirnega zdravja inteligence čini delo strastno ali pa mirno. Klasične dobe nastajajo, kadar so kri in živci enake moči, in tedaj jim je središče ravnomerno in ravnotežno; nasprotno, kadar zmagajo živci ali kri, se rode proizvodi bujno cvetoče poživljenosti ali pa blazne genijalnosti.

Če proučujete sočasno slovstvo, nahajate v njem vse učinke nerove, ki ovladuje naše stoletje; neposredni plod je to naših nemirov, naših trdovratnih zasledovanj, naših panik, te občne mučnosti, kakršno čuti naša družba, slepo stoječ pred neznano

* Po prevodu dr. B. R. v „Sokolu“ 1. 1888.

bodočnostjo. Vsi se zavedate, da nismo v slavnostni dobi, ko je tragedija deklamirala svoje verze v nekoliko tesnobnem miru, ko se je vsa literatura gibala po kraljevsko, brez ogorčenosti, brez boleznega krika. Smo sedaj v veku železnic, dih zapirajočih komedij, v katerih je smeh dostikrat le pretvara bojazni, v veku električnega brzjava in najekstremnejših proizvodov, stroge in žalostne dejanstvenosti. Človeštvo je zgrabila omotica, vlačí se po strmi rebri vede; okusilo je jabolko in hoče vse vedeti. To nas ubija, vsled tega hiramó, ker postajamo učeni, ker hočemo v enem dnevu rešiti družabne in verske probleme. Spoznati nam je Boga, spoznati resnico, ali razumete potem to nestrpnost, kakršna nas prijemlje, to mrzličavo naglico, s katero živimo ali mrjemo? Radi bi prehiteli

čas, ali zaman se potimo, ugonabljamó telo, napenjamo duh. Tako je celo naše stoletje. Potem ko je minil monarhični in dogmatični mir in so svet in človeštvo zopet deli na razpravo, se je posrečilo obnoviti problem na novih, pravilnejših in resničnejših temeljih. Ko so sestavili enačbo in so našli nekoliko neznank, je nastala opojenost, blazno veselje. Spoznali smo, da smo sigurno na potu resnice, in vsi smo se zagnali trumoma, podirajoč, suvajoč in kričeč, nahajajoč na vsak korak nove iznajdbe, pa vedno bolj bičani od poželjenja po napredku, po napredku v in absolutnost. Če naj si upam to neskončnost primero, bi rekel, daje naša družba kakor tropa psóv, ki goni plemenito divjačino. Čutimo, da pred nami dirja resnica, in mi dirjamo.

(Dalje prih.)

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Odbor ljubljanskega „Sokola“ za leto 1905. se je sestavil takole: starosta dr. Ivan Tavčar; podstarosta dr. Vladimir Ravnihar; načelnik dr. Viktor Murnik; tajnik dr. Fran Windischer; blagajnik Pavel Skale; arhivar in knjižničar Bojan Drenik; zapisnikar Vilko Bukovnik; orodjar Henrik Lindtner; odbor-niki Janko vitez Bleiweis, Avgust Jagodíc, Matko Prelovšek in Oskar Terglov.

Obnega zhora ljubljanskega „Sokola“ dne 14. januarja t. l. se je udeležilo nad sto članov. Starosta dr. Ivan Tavčar je v svojem ogovoru poudaril, da je društvo tudi minolo leto znamenito napredovalo. To je zlasti pokazal vsesokolski zlet. Ni ga društva na Slovenskem, ki bi moglo prirediti tako slavnost. Vsem bratom, ki so pripomogli, da se je slavnost izvršila tako uspešno, je izrekel brat starosta iskreno zahvalo. — Tajnik dr. Fran Windischer je poročal: II. vsesokolski zlet v Ljubljani, veliko to slavje, je najvažnejši dogodek preteklega 41. društvenega leta. S pripravami se je pričelo že meseca januarja.

Zadnji mesec pred zletom je odbor aktiviral štiri ódseke: stanovanjski, veselíčni, agitacijski in jezdní, ki so se vzajemno z odborom trudili, da je uspela vsesokolska slavnost tako popolno. Ob vsesokolskem zletu smo pozdravili v Ljubljani mnogoštevilno češko Sokolstvo, zastopnike poljskega Sokolstva, Sokole hrvaške ter odposlanca Dušana Silnega iz Belgrada, junaka iz Zofije ter celo zastopnika velikega naroda ruskega. Slovenski Sokoli so v številnih četah prehiteli od vseh strari lepe zemlje slovenske. V Ljubljani se je zbralo na tisoče slovanskih in slovenskih gostov. Slavnost se je izvršila vseskozi velíčastno in dostojno, in česar ni nikdar dovolj poudariti, ves čas je ni kalil nikak nered. Ljubljanski občinski svet je drage volje prevzel pokroviteljstvo slavnosti. S tem je naša stolica pokazala, da se docela zaveda dolžnosti, ki ji gredo kot središču Slovenije. Občinski svet ljubljanski, na čelu mu župan Iv. Hribar, je storil vse, da je povečal sijaj slavnosti: poskrbel je za okrasitev mesta, dal dve darili za zmagovalce v tekmí, postavil

slavolok, priredil banket na čast Sokolstvu, pozdravil zbrano Sokolstvo. Podpiral je odbor, kjer le mogoče. In če je mesto Ljubljana žrtvovalo znatno vsoto za to slavnost, je gotovo ravnalo prav, kajti take narodne slavnosti, kakor je bil II. zlet, niso le najdalekosežnejšega pomena za buditev narodne navdušenosti, marveč so tudi odličnega narodnogospodarskega pomena. Koliko denarja se je tiste dni zaslužilo v Ljubljani, koliko denarja je ostalo v drugih krajih, ki so jih obiskali gostje! Kolike koristi je taka slavnost, ki privabi toliko občinstva v deželo, za povzdigo tujkega prometa! Cele tedne je pisalo slovensko in slovansko časopisje o II. zletu našem. Reklama za obisk naše dežele je neprecenljive važnosti. Slavnost je pokazala, da ljubljanski Sokol zna in more izvršiti tudi najtežje naloge, ki se stavijo ob tako velikih prireditvah. Pokazala pa je tudi, da se v ljubljanskem Sokolu in vsled njegove izpodbude tudi skoro v vseh drugih sokolskih društvih goji telovadba strogo po pravilih sokolskih načelih. Zato pa je tudi v telovadnem oziru naše Sokolstvo ob II. zletu doseglo odličnih uspehov. Težavno in komplicirano svoje delo je vaditeljski zbor naš kot tehnični odsek izvršil znamenito. To pa je hvalevredno tem bolj, ker je tehnični odsek moral oskrbeti ne samo sestavo vseh vaj za obširni spored javne telovadbe ter tudi tekmovalnih vaj, dalje tekmovalnega reda, podrobniil navodil za izprevod in javno telovadbo, ampak tudi prevod prostih in tekmovalnih vaj, tekmovalnega reda in navodil v češki jezik. Mimo tega je bilo tehničnemu odseku opraviti vso veliko korespondenco kakor v tehničnih tako v vseh drugih zadevah s češkim Sokolstvom ter sestaviti pozive, ki so se objavili ali razposlali slovenskim in slovanskim Sokolom, in pa velik del objav in pojasnil v časopisju. — S prvim svojim skupnim nastopom je slovensko Sokolstvo pokazalo, da se je dobro začelo zavedati velike naloge sokolske. Pri tem pa ni opustiti vse pristrčne zahvale vrlim slovenskim telovadkam, ki so pri javni telovadbi izvrstno izvršile svojo nelahko nalogo, se izkazale z izredno vztrajnostjo in pokazale pravi sokolski duh. Zaslužijo pa hvaležnost društva vrle telovadke tudi za dve krasni darili zmagovalcem v tekmovalni telovadbi. — Za nenavadno lepo uspelo ljudsko veselico na tivolskem travniku si je pridobilo narodno žensstvo ljubljansko izrednih zaslug. Neumornemu veselničnemu odseku je bilo v najizdatnejšo

podporo. Vso skrb, vso iznajdljivost so posvetile narodne dame tej prireditvi in s svojo požrtvovalnostjo krepko pripomogle k sijajnemu uspehu te veselice. — Izvrstno in na splošno zadovoljnost je svojo težavno nalogo rešil stanovanjski odsek; hvala gre tudi jezdnemu odseku, ki je povečal sijaj izprevoda, in agitacijskemu odseku, ki je pridobil ob zletu društvu obilo novih članov. Vrli murski Sokol je prinesel našemu društvu krasno sliko v dar. Češko Sokolstvo nam je darovalo umetniško izdelan medaljon, hrvaški Sokoli so poklonili našemu društvu krasen srebrn venec, gospod Sakser iz New-Yorka pa je izročil krasen trak — dar ameriških Slovencev. — Izleta na Bled in v Postojno sta se lepo posrečila vsled trudoljubivosti in gostoljubnosti Blejcev in Postojnčanov. — Društveni odbor se je zahvalil vsem, ki so pripomogli na ta ali oni način h krasnemu uspehu, zategadelj poročevalcu ni navajati imenoma vseh Sokolovih prijateljev in podpornikov. — O slavnosti so časopisi obširno poročali. Posebne spomenice o II. zletu odbor, boječ se prevelikih stroškov, ni izdal; pač pa je list „Slovenski Sokol“ prinesel lep opis slavnosti, ki ji je skoro izključno odmenil 9. in 10. številko, z mnogimi ilustracijami, in tako nadomestil spomenico. — Drugi vsesokolski zlet je vzbudil živahno zanimanje za Sokolstvo med Slovenci. Kmalu po slavnosti se je v mnogih krajih začelo s pripravami za ustanovitev novih sokolskih društev. V teku leta 1904. se je ustanovil Sokol v Brežicah, v Kamniku, na Jesenicah in v Rožni dolini pri Ljubljani. Ljubljanski „Sokol“ je ob snovanju novih bratskih društev pomagal s sveti in dejanji. V Brežicah je ob otvoritvi „Narodnega doma“ nastopila pri javni telovadbi vrsta ljubljanskega Sokola, v Rožni dolini je priredil dne 11. septembra ljubljanski Sokol javno telovadbo v korist ustanovnemu zakladu tamkaj snujočega se Sokola. Jeseniškemu Sokolu je priskočil naš Sokol v pomoč na ta način, da hodi požrtvovalni vaditelj brat Bojan Drenik redno teden za tednom na Jesenice poučevat o telovadbi. Ustanovnega shoda kamniškega Sokola dne 3. decembra sta se kot odposlanca našega Sokola udeležila podstarosta brat dr. Vi. Ravnihar, ki je predaval na shodu o sokolstvu, in brat Drenik, ki je govoril o telovadbi.

Dne 12. junija leta 1904. je goriški Sokol razvil svoj prapor, ljubljanski Sokol se je slavnosti udeležil po odposlanstvu. Deputacijo je

vodil starosta brat dr. Tavčar, pri javni telovadbi je nastopila vrsta naših telovadcev. Ob raznih slavnostih drugih društev slovenskih, hrvatskih in čeških je odbor poslal brzoglavne pozdrave. Ob osnovi zveze hrvatskih sokolskih društev je odbor poslal predsedstvu pristrčne pozdrave slovenskega Sokolstva. — Lan je začel izhajati prvi slovenski sokolski list „Slovenski Sokol“. List je neprecenljive važnosti za razvoj slovenskega Sokolstva. Posebno dobro je služil „Slov. Sokol“ lani, ker je objavljajl vsa potrebna navodila za vsesokolski zlet in tako pripravil tla za veliko to slavnost. — Na lanskem občnem zboru sklenjeno premembo pravil je vlada odobrila z razpisom z dne 29. aprila 1904. l. št. 1581. Nato sta pristopila v odbor brata Henrik Lindtner in Matko Prelovšek. — Odbor je imel 14 rednih odborovih sej, zadnje tedne pred slavnostjo je bil pa v permanenci. — Dne 16. februarja se je vršila maskarada pod geslom „V rožcah“. Za sijajni njen uspeh so si pridobili zaslug pred vsem bratje Rud. Vesel, dr. M. Zarnik, Avg. Jagodic, Pav. Skale in O. Terglov. — Tudi v preteklem letu je Sokol gojil prijateljsko razmerje z drugimi narodnimi društvi. Posebno zahvalo je izreči društvom „Merkurju“, „Slavcu“ in „Ljubljani“, ki so zlasti ob zletu sodelovala požrtvovalno. Naši vrlji „Glasbeni Matici“ bodi najtoplejša zahvala za prireditev krasnega koncerta ob slavnosti. — Častnega večera dr. K. Bleiweisa viteza Trsteniškega se je društvo udeležilo korporativno. — Članov je imelo društvo na koncu leta 1904.: 21 častnih in 509 rednih, skupaj 530 članov, dočim je leto prej štelo 423 članov. Nemila smrt je vzela lani iz naših vrst 10 zvestih društvenikov. Umrlji so navdušeni narodnjaki in vrlji Sokoli bratje: Ivan Flesch, Oto Herzig, Ivan Rode, Rudolf Umberger, Jakob Zabukovec, Andrej Milavec, Josip Vidmar, nadalje soustanovitelj Sokola in njegov častni član brat Fran Ravnihar; mnogoletni Sokolov član brat Ivan Škrjanec, ki se je še na smrtni postelji spomnil našega društva in mu volil znatni legat 500 K, nadalje brat Ivan Resman, vzor narodnjaka in rodoljuba. Bodi jim trajen spomin! — Dne 31. decembra je priredil „Sokol“ običajni Silvestrov večer. — Odbor se je torej trudil po svojih močeh za vsestransko uspevanje društva in stremil za tem, da se razširi misel sokolska med narodom slovenskim. Trud njegov ni bil zaman, za to je svdok ustanovitev štirih novih sokolskih društev v preteklem letu, rastoče

število naših članov in veličastno uspeli II. vse-sokolski zlet v Ljubljani. Poročilo tajnikovo je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem. Brat starosta je izrekel bratu tajniku toplo zahvalo za njegov tajniški trud in se zahvalil tudi vsem činiteljem izven društva, ki so Sokola podpirali ob vsesokolski slavnosti. (Konec prih.)

„Gorenjski Sokol“ je imel dne 5. jan. t. l. svoj X. redni občni zbor ob navzočnosti 65 članov.

Starosta brat Ciril Pirc je z navdušenim govorom pozdravil zbrane Sokole ter jili opominjal k še nadaljnemu vztrajnemu delovanju na sokolskem polju. Tajnik brat Janko Sajovic je poročal, da je imelo društvo v minolem letu 145 rednih, 8 vnanjih članov in 20 članic. Odbor je ukrepal v 11 sejah. Na pustno soboto je društvo priredilo maskarado pod naslovom „V Sahari“, ki je jako dobro uspela. Društvena knjižnica šteje 627 knjig; čitalo je 76 članov 601 knjigo in 57 članov šolskega in obrtnega naraščaja 271 knjig, skupno 872 knjig, povprečno na mesec 74 knjig. — Ko se je odobrilo tajnikovo poročilo, je poročal blagajnik brat Ivan Jagodic, da je imelo društvo dohodkov 1176:85 K, stroškov pa 1557:96 K, torej primanjkljaja 381:11 K, ter obenem omenil, da bo treba začasno povišati mesečno članarino. — Namesto zadržanega načelnika brata Evgena Sajovica je podal poročilo podnačelnik brat Miroslav Ambrožič: Ob dokaj dobro izpolnjeni svoji nalogi v preteklem letu lahko trdimo, da ima naše društvo otročja — naj rečem tako — leta že za sabo. Kar smo preživeli v teh letih, ni bilo ravno veselo in nade v lepšo bodočnost vzbujajoče, bilo je življenje polno otroške razmišljenosti in nagajivosti. Če smo kaj sklenili, storili, ni obstalo tako, kakor smo si to želeli. Umakniti in popustiti smo morali marsikaj in to vsled tega, ker nismo imeli opore pri članstvu. Imeli smo pač precej življenske volje, a prave sile nam je vsled malostevilnosti primanjkovalo. Hoteli smo dobro storiti, a dobro izvršiti nam ni bilo mogoče. Ostali smo većinom — to moramo reči — pri dobrih poskusih. Ti so nas izučili in izmodrili in stopili smo premišljeni, polni krepke moči z l. 1904. v novo dobo. V tem letu smo pričeli veselejše in plodonosnejše življenje, dasi moramo tudi v tem letu marsikaj grajati; saj naša naloga ni, vse hvaliti, ampak tudi slabo pokazati javnosti, odkriti vse hibe in napake.

Kar smo storili dobrega, je bila samo naša sveta dolžnost, in kjer se to ni zgodilo, nam je opominjati, da tudi prostovoljno prevzete dolžnosti vežejo onega, ki jih je prevzel. — Vaditeljski zbor je imel vsak mesec po eno redno sejo, skupaj 12. Predmet sejam so bila poročila o telovadnem obisku in o telovadnih uspehih, v prvi polovici društvenega leta pa posvetovanja in priprave za II. vsesokolski zlet v Ljubljani. Med letom se je žal radi malomarnega poslovanja moral izključiti en član vaditeljskega zbora. Na koncu leta pa je bil sestavljen vaditeljski zbor takole: načelnik brat E. Sajovic, podnačelnik brat M. Ambrožič, vadiatelj brat Janko Sajovic in pripravniki bratje Fr. Ažman, Fr. Benedik in J. Vidmar. V začetku leta je vaditeljski zbor ob nedeljah popoldne priredil več predavanj o telovadbi pri starih iztočnih narodih in pričel s predavanji o starogrški gimnastiki. Po predavanjih je bil pouk o češko-slovenski terminologiji. Predavanja so bila v prvi vrsti namenjena članom vaditeljskega zbora, udeležilo pa se jih je tudi nekaj drugih bratov telovadcev. Zadnja dva meseca pa so se vršila redna vaditeljska predavanja ob četrtkih zvečer. Člani telovadijo po trikrat na teden (v ponedeljek, sredo in petek), I. oddelek od 6.—7. ure, II. oddelek pa od 9.—10. ure zvečer. Telovadilo je v celem letu 3294 telovadcev v 138 urah, torej povprečni letni obisk 24. Največji obisk, je bil meseca januarja 30, najmanjši meseca oktobra 15. Sedanje število telovadcev znaša 42, med letom se je menjalo 63 telovadcev. Izredno mnogo se je telovadilo meseca junija in julija za II. vsesokolski zlet v Ljubljani. — Članice telovadijo v terek in četrtek; telovadnih ur je bilo 101, povprečni letni obisk 11. Največji povprečni obisk 17, najmanjši meseca februarja 8. Sedanje število telovadk 18. Naraščaj a) šolski je telovadil v 89 urah; povprečni letni obisk 10. Največji obisk meseca maja 16, najmanjši meseca decembra 8. Sedaj telovadi 16 dečkov, menjalo se jih je v letu 34; b) obrtniški naraščaj je imel 24 ur, povprečni obisk 11; največji v mesecu oktobru 16, najmanjši v juniju 5. Sedanje število 20. Prvi oddelek telovadi po trikrat na teden (v ponedeljek, sredo in petek) od 5.—6. ure, drugi oddelek po štirikrat na mesec, in sicer vsako nedeljo popoldne. K članski telovadbi je omeniti: letos je bilo prvo leto, da smo imeli gotovo, četudi ne bogve kako veliko število stalnih telovadcev, ki so se odlikovali po svoji vzorni rednosti; množina

pa je bila še vedno stara, ki prednjači s svojim nerednim obiskom, v svoji brezbrizni komodnosti. So to oni, ki še vedno vidijo v nas nekak naroden cirkus. Ne vedo, da je rednost ena prvih dolžnosti Sokola. In ta greh se je pri nekaterih bridko maščeval pri tekmovalni telovadbi v Ljubljani. — Rednost, nepretrgano delo, — tega neobhodno treba, ako hočemo uspešno koračiti dalje! O starejših bratih moramo izreči isto. — Telovadba šolskega naraščaja se je v preteklem letu zelo omejila. Da se je moglo to zgoditi, je največ vzrok, ker imamo tako slabo oporo doma, ko bi bila vendar naloga vsake res narodne rodbine, da vzneta v teh mladih srcih ljubezen do sokolske telovadbe. Reda in poslušnosti hočemo mladino učiti. V telovadnicah hočemo dalje v mladini vzbuditi to, česar ne vzbuja šola, ali pa le zelo malo, namreč ljubezen do domovine! Mladim telescem hočemo dati dobrega razvoja in moči in tako preprečiti vse telesne hibe, ki so posledica sedenja v zaduhlih šolskih sobah, v preozkih klopih. Apelujemo torej na starše, naj se zavedajo svoje narodne dolžnosti. — Z obrtnim naraščajem pa smo imeli letos največ neugodnosti. Začelo se je telovaditi v početku leta, a kmalu je telovadba vsled slabega obiska popolnoma zaspala. Pribiti moramo tu, da se je od gotove strani storilo vse, da so nekateri mojstri prepovedali svojim vajencem pohajati sokolsko telovadnico. Obžalujemo kratkovidnost dotičnikov ter upamo, da kmalu izpregledajo. Z mesecem oktobrom se je s telovadbo zopet pričelo in obisk ter uspeh sta bila popolnoma zadovoljiva. — Pri ženski telovadbi opažamo v zadnjem času neko stagnacijo. Kaj je tega krivo? Povejmo odkrito: prepričani smo, da bode ženski oddelek uspešneje napredoval le takrat, kadar bode vodstvo v telovadnici v ženskih rokah, toda dosedaj se še ni našla Sokolica, ki bi temu eminentno narodnemu delu žrtvovala nekoliko časa. Naj bi bilo skoraj drugače! — V preteklem letu je društvo napravilo 9 izletov, večinoma pešizletov: I. pešizleta (starejših bratov) v Podbrezje 2. februarja se je udeležilo 15, II. pešizleta v Skofjo Loko 20. marca 19, III. pešizleta v Križe in Pristavo dne 10. aprila 19, IV. pešizleta v Olševek dne 1. maja 19, V. pešizleta (ženskega oddelka) v Podbrezje dne 5. maja 18, VI. pešizleta dne 12. maja čez Tržič in Begunje na Bled 12, VII. pešizleta z javno telovadbo v Žabnico dne 5. junija 29 članov „Gor. Sokola“ in 12 iz

Tržiča. „Gorenjski Sokol“ je telovadil v treh vrstah. VIII. Dne 16. in 17. julija se je društvo s 45 člani v kroju udeležilo II. vsesokolskega zleta v Ljubljani. Tu je „Gorenjski Sokol“ postavil pri tekmovalni telovadbi dve vrsti in pri javni telovadbi pet vrst. Ena vrsta je tekmovala v višjem, druga v nižjem oddelku. Vrsta ni nobena dobila kakega darila, pač pa je bil brat R. Celestina tretji zmagovalc in odlikovana sta bila brata M. Šerko ter Fr. Ažman. IX. pešizleta, ki ga je priredilo naše društvo skupno s tržiškim „Sokolom“ k Sv. Ani nad Tržičem, se je udeležilo 22 članov našega društva. — Poleg tega je društvo priredilo javno telovadbo v Kranju dne 11. septembra. Takrat je nastopilo 32 telovadcev v 5 vrstah. 2. decembra je priredil vaditeljski

zbor „notranjo tekmovalno telovadbo.“*) — Ko se je načelnikovo poročilo z odobravanjem vzelo na znanje, sta se izvolila za pregledovalca računov z vzklikom brata Zdravko Novak in Ivan Švarc. — Volitev staroste in podstaroste se je vršila po listkih in je bil izvoljen brat Ciril Pirc za starosto in brat Vinko Majdič za podstarosto. Nato je potrdil občni zbor od vaditeljskega zbora predlaganega brata Miroslava Ambrožiča za načelnika ter je izvolil z vzklikom v odbor brate: Fr. Ažmana, Gašperja Eržena, Kon. Geigerja, Iv. Jagodica, R. Roossa in Janka Sajovica. — Pri slučajnostih je predlagal brat Janko Sajovic, naj se poviša članarina mesečno na 1 K, kar se je brez debate sprejelo. Nato je zaključil brat starosta občni zbor. Č.

Raznoterosti.

Letna poročila ljubljanskega Sokola. Odbor ljubljanskega Sokola je sklenil v svoji seji dne 20. t. m., da v prihodnje opusti izdavanje posebnih letnih poročil. Po dosedanji uredbi so bila poročila majhnega pomena, potrebna bi bila reforme, treba bi jih bilo preurediti in razširiti, da bi kazala popolno sliko društvenega gibanja in delovanja, ki se je v zadnjih letih znatno razširilo. Za izdajo poročil v večjem obsegu pa se odbor z ozirom na društveno gnotno stanje ni mogel odločiti. Ker je na razpolago sokolsko glasilo, je odbor storil sklep, da docela opusti posebna poročila, zato pa bo tem podrobneje in temeljiteje poročal v „Slovenskem Sokolu“ v predelku „Vestnik slovenskega Sokolstva“ o društvenem delovanju, zlasti pa vsako leto o občnem zboru.

Društvo svobodnomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ si je ustanovilo teoretično-praktični sokolski v aditeljski tečaj. Vodi ga brat Evgenij Sajovic, bivši načelnik „Gorenjskega Sokola“. Društvo goji prijateljsko razmerje z dunajskimi sokolskimi krogi. Opetovano je že posetilo zabavne in telovadne večere dunajskih sokolskih društev. Zabavnega večera „Videškega Sokola“ dne 19. novembra lani se je udeležilo 42 Savanov. Društvo, ki

je sodelovalo na tem večeru s svojim pevskim zborom, je „Sokol Videški“ sprejel nad vse pristržno. — X —

Volitev v predsedništvo Češke Zveze Sokolske v odborovi seji dne 13. novembra 1904 je imela naslednji posledek: starosta dr. J. Podlipný (Praga); I. podstarosta dr. P. Fiša (Brno); II. podstarosta dr. Jos. Scheiner (Praga); načelnik dr. J. Vaniček (Praga); podnačelnik Jos. Klenka (Praga); tajnik Frant. Mašek (Vysočany); tajnikov namestnik K. Pokorný (Bubeneč); blagajnik Eda Waraus (Praga); zapisnikar K. Chrast (Praga).

Radi nedostatka prostora smo poročila nekaterih bratskih društev morali odložiti za prihodnjo številko.

Književnost.

Letno poročilo telovadnega društva „Sokol“ v Ljubljani za društveno dobo od 1. prosinca do 31. grudnia 1903. Ljubljana 1904. 19 str.

Hrvatske „Sokolske knjižnice“ sta izšla prva dva zvezka: 1. zvezek: Dr. Jindřich Vaniček: **Tumač redovnim vježbama.** Priredio Dragutin Šulce, učitelj „Hrvatskog Sokola“ v Zagrebu. Zagreb 1904. 64 strani. Cena: 60 vin. — 2. Zvezek: Dr. Franjo Bučar: **O ženskom tjelesnom uzgoju.** Zagreb 1904. 22 str. Cena 50 vin.

*) O tej smo že poročali v „Sokolu“.